

Başvuru Numarası : 2024/1873-2024/2322
Toplantı Tarihi/Sayısı : 08.04.2025/57
Karar Numarası : 2025/223
Başvuran : M.E.G.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, otizmli olan başvuranın ulusal bir medya kuruluşunda görevli olan haber spikeri ile görüşmesinin sağlanmaması ve söz konusu spiker ile medya paneli düzenlenmesi yönündeki talebinin kabul edilmemesinin engellilik temelinde ayrımcılığa neden olduğu iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, 2024/1873 numaralı başvurusunda Kocaeli’nde yaşayan 24 yaşında otizmli bir birey olduğunu, yaklaşık 5 yıldır Kocaeli’nin çeşitli radyolarında Türkiye’nin ilk ve tek otizmli radyo programcısı olarak görev yaptığını, doğum günü nedeniyle 23-27 Eylül tarihleri arasında ... Kanalının haber spikeri K.D. ile bir araya gelmek istediğini, bu amaçla çeşitli resmi başvurular yaptığını ancak T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) üzerinden yapmış olduğu başvurunun Emniyet Genel Müdürlüğü yerine Kocaeli Büyükşehir Belediyesine yönlendirildiğini, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi yöneticilerinin, talebinin hizmet kapsamlarına girmediğini belirttiklerini ancak açıklamalarının gerçeği yansıtmadığını, söz konusu uygulama nedeniyle ayrımcılığa maruz kaldığını; 2024/2322 numaralı başvurusunda ise 3 Aralık Dünya Engelliler Günü nedeniyle İzmit’te ... Haber Spikeri K.D.’nin katılacağı bir medya ve iletişim paneli düzenlenmesi için Belediyeye bir dilekçe ile başvuruda bulunduğunu, amacının engelli bireylerin medya ve iletişim dünyasındaki yerini güçlendirmek, toplumda bu konuda farkındalık yaratmak ve kendisi gibi bireylerin sesini duyurmak olduğunu, Belediye tarafından kendisine gönderilen cevapta; “*Talebinizle ilgili gerekli bilgilendirme tarafınıza yapılmıştır.*” ifadesinin yer aldığını ancak hiçbir şekilde telefonla aranmadığını, e-posta almadığını veya kendisine şahsen herhangi bir bilgilendirme yapılmadığını, otizmli bir birey olarak talebinin herhangi bir özen ve ciddiyet gösterilmeden geçiştirildiğini, başta Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olmak üzere birçok kuruma başvuru yapmasına rağmen hiçbir olumlu sonuç alamadığını, Belediye yöneticilerinin otizmli olduğu için kasıtlı olarak ayrımcı bir tutum sergilediğini iddia etmekle birlikte doğum günü nedeniyle ... haber spikeri K.D. ile buluşma talebine destek sağlanmasını ve konu hakkında inceleme başlatılmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Amaç ve kapsam” başlıklı 1’inci maddesi şöyledir:

“(1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir.”

4. 6701 sayılı Kanun’un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3’üncü maddesinin ilgili bölümleri şöyledir:

“(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(...)”

5. 6701 sayılı Kanun’un “Kurumun görevleri” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalarına erişimi de kapsar.”

6. 6701 sayılı Kanun’un “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümleri şöyledir:

“(1) Kurumun görevleri şunlardır: (...) f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; (...) i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek (...)”

7. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin ilgili bölümleri şöyledir:

“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinde zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)”

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

8. 6701 sayılı Kanun’un “İspat yükü” başlıklı 21’inci maddesi şöyledir:

“Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması halinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.”

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin ilgili bölümleri şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği (...) yönlerinden incelenir.”

10. Mezkûr Yönetmelik’in “*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde, insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Başvuru, otizmli olan başvuranın ulusal bir medya kuruluşunda görevli olan haber spikeri ile görüşmesinin sağlanmaması ve söz konusu spiker ile medya paneli düzenlenmesi yönündeki talebinin kabul edilmemesinin engellilik temelinde ayrımcılığa neden olduğu iddiasına ilişkindir.

14. 6701 sayılı Kanun’un 5’inci maddesinde belirtilen eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişilerinin yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapılamayacağı düzenlenmiştir. 13/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 14 ve 15’inci maddelerinde ise belediyelerin görev, sorumluluk, yetki ve imtiyazları düzenlenmiştir.

15. Başvuru dilekçesi ve eklerinin incelemesinden; başvuran otizmli olması nedeniyle talebinin kabul edilmediğini iddia etse de kendisine engellilik temelinde ayrımcı muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin kuvvetli emare ya da karine oluşturabilecek olguların varlığını ortaya koyamadığı, yalnızca talebinin kabul edilmediğini belirttiği anlaşılmıştır. Somut başvuru kapsamında 5393 sayılı Belediye Kanunu ile 6701 sayılı Kanun’un 5’inci maddesi kapsamında bir hizmet sunumu bulunmadığı ve başvuru konusunun hizmet sunumu niteliğinde olmadığı, bu nedenle başvuranın herhangi bir hizmetten yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi konumunda olmadığı anlaşılmış olup başvuru konusu taleplerin, 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde Kurumun başvuru incelemesi yapacağı alanlar olarak belirtilen ayrımcılık yasağı kapsamında incelenemeyeceği ve Kurumun görev alanı içerisine girmediği değerlendirilmiştir.

16. Başvuranın iddia ve talepleri yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde,

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesine göre Kurumun görev alanına girmeyen başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu sebeple kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

8/4/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye